

Matej „Rarach“ Jurášek
Michal Červený

PR CZ Z T

Prečo
som sa bil,
hajloval
a čo ma
zmenilo

* PEACEFUL MIND *
WARRIOR SOUL

Autori: © Matej Jurášek – Michal Červený

Vydal: © N Press, s. r. o., v roku 2024 ako svoju 141. publikáciu

Vydanie prvé

ISBN 978-80-8230-318-9

**Matej „Rarach“ Jurášek
Michal Červený**

**Prečo
som sa bil,
hajloval
a čo ma
zmenilo**

**Knihu venujem
svojmú bratovi
Matúšovi.**

Matej „Rarach“ Jurášek

Obsah

Predslov	9
Úvod	12
Výhybky	15
Bezmocnosť	20
Peter Kováčik	33
Povstaneme, budeme pochodovať	37
Vitaj medzi nami	48
Osvienčim	57
Čo treba na šéfovanie ultras	62
Neohrozený	69
Festivaly	87
Peter Kováčik II	96
Vydieračský únos	100
Koniec medzi chuligánmi	113
Medzi Martinom a Bratislavou	121
Bratislava	128
Andrea	134
Prezidentka	139
Koniec v ochranke	147
Definitívny koniec s násilím?	155
Covid a vojna	166
Výhybky	176

Predslov

„Ahoj Mišo, toto by nebolo zaujímavé?“ napísal mi ešte v lete 2022 známy. Preposlal mi status chalana, ktorého poznal z partičkového futbalu. Chalan v ňom písal, ako sa zmenil, býval futbalovým bitkárom, teraz si k tetovaniu Vikinga pridal dúhovú bránu a nápis Rob lásku, nerob vojnu.

Chvíľu mi trvalo, kým som sa mu ozval. Napokon z toho bol jeden z mojich najúspešnejších textov pre Denník N. Matej „Rarach“ Jurášek v ňom opísal svoj prerod, a dokonca aj to, ako ho zmenil priamy kontakt s vtedy prezidentskou kandidátkou Zuzanou Čaputovou.

Pamätám si, ako som mu raz stojac na zastávke MHD napísal, že jeho príbeh bývalého šéfa ultras bitkárskej futbalovej skupiny je na knihu... A on odpísal, že do toho ide!

Začali sme nahrávať, no Rarach sa presťahoval na Madeiru a robota stála. Tak som aj s rodinou priletel za ním, nech to dokončíme.

Domov som sa vrátil s takmer hotovým rukopisom, no hlavne som s ním a s jeho rodinou strávil veľa času. Potom som sa ešte rozprával s ľuďmi z jeho najbližšieho okolia, ktorí boli ochotní, a som im za to nesmierne vďačný. Za pohostenie v Turčianskych Tepliciach ďakujem Ivane a Vladislavovi Jurášekovcom, Rarachovým rodičom. Na bratislavskom magistráte som sa rozprával s Martinom Královičom, v Prezidentskom paláci s Veronikou Gulášovou. S Rarachovou manželkou Andreou som si volal cez videohovor, no strávil som s ňou aj týždeň priamo na Madeire.

Je mi veľmi ľúto, že sa mi nepodarilo na rozhovor zlomiť človeka, ktorý bol Rarachovi veľmi blízky ešte za starých chuligánskych čias. Osoba, ktorú spoznáte pod prezývkou Španěl, rozhovor odmietla.

Ako ghostwriter Rarachovho príbehu som čelil typickej dileme tejto úlohy, ktorú som zažil už v roku 2018, keď som písal životopis olympijského víťaza Mateja Tótha. Opäť prišlo k momentom, keď som si povedal, že nejaká konkrétna situácia by sa dala opísať inak – aby hlavná postava príbehu vyznela lepšie alebo aby bol príbeh čitateľsky pútavejší. Aj teraz som sa však rozhodol hlavne pre autenticitu, a teda zachovať skutočný príbeh. Dúfam, že sa mi to podarilo.

Počas práce na knihe som sa viackrát pristihol pri tom, že Rarachovo detstvo som porovnával s tým mojím. Veľakrát sme to mali rovnako – obaja sme z dediny v oblasti, kde bola v 90. rokoch vysoká nezamestnanosť, keď bolo práce málo alebo keď bola, tak slabo platená, čo sa dotklo aj našich rodičov. Obaja sme zažili pocity, keď kamaráti mali značkové kopačky či bicykle, no my len tie lacné. A aj ja som si zažil síce krátke, ale nezabudnuteľné obdobie, keď si na mňa niekto dovoľoval a ja som sa nedokázal brániť.

No kým ja som si ako 15-ročný nechal narásť vlasy po ramená a predvádzal som sa v tričku občianskeho združenia Ľudia proti rasizmu, Rarach si vlasy ostrihal a namiesto môjho Remarqu a Marquéza čítal Umenie vojny. Ja som sa z gymnázia dostal na žurnalistickú vysokú školu do Bratislavy, jeho nezobrali na vojenskú akadémiu, lebo neprešiel psychotestmi – práve v tom období sa totiž podieľal na vydieračskom únose človeka.

Jeho príbeh sa niekde zlomil, môj až tak nie. Stalo sa to preto, že nemal také šťastie na kamarátov ako ja? Neviem. Alebo tým, že ja som až tak netúžil po akomkoľvek type uznania ako on? Takisto neviem.

Táto kniha nie je návodom, ako podobnému príbehu predísť, je osobným pohľadom človeka, u ktorého sa to zvrtilo. A potom znova, no k lepšiemu.

Som veľmi rád, že Rarach sa o svoj príbeh delí. Pomôže tým, čo sa vydali na cestu hnevu, no aj tým, čo sa na zmätených chlapcov pozerajú len s opovrhnutím.

Michal Červený

Úvod

V tejto knihe sme mohli dramaticky opísať, čo sa v mojej minulosti dialo – bitky, pot, sliny, blato a krvavé hánky. Namiesto toho sme sa rozhodli ponúknuť vám vhlad do môjho života, príčiny a motivácie toho, čo sa stalo. Veľmi som túžil po prijatí a našiel som ho medzi chuligánmi. Teraz už viem, že k bitkám ma nepriviedla chuť biť sa, ale hnev, ktorý vo mne neustále rástol. Ak to poznáte, ak sa aj vy hneváte, dúfam, že po prečítaní môjho príbehu bitky a chuligánske skupiny vynecháte a k pochopeniu toho, odkiaľ váš hnev vychádza a čo s ním robiť, sa dopracujete ľahšie ako ja.

Do knihy som vložil svoje spomienky tak, ako si ich pamätám. Mohli sa v skutočnosti stať trochu inak, možno niekto iný by ich opísal z odlišného uhla pohľadu. Nechceli sme encyklopedicky presne zaznamenať, čo sa stalo. Niektoré osobnosti tu nevystupujú pod

vlastným menom a niektoré detaily sú upravené, pretože nechcem, aby sa v nich niekto hľadal. Tieto postavy a príbehy však boli dôležité pre porozumenie toho, akým človekom som bol a akým človekom som dnes, aj preto som ich nemohol opomenúť.

O mnohých veciach sa mi rozprávalo veľmi ťažko. Po každom rozhovore pre túto knihu som sa hanbil aj niekoľko nasledujúcich dní. Dúfam, že ňou aspoň zopár ľuďom pomôžem, aby sa v budúcnosti nemuseli hanbiť tak ako ja.

Naša spolupráca s Michalom Červeným sa začala, keď ma oslovil na rozhovor pre Denník N. Všimol si moje príspevky na sociálnej sieti, kde som naznačil, čo mám za sebou. V rozhovore som mu potom prezradil aj niektoré detaily, no stále to bolo len kľzanie po povrchu.

Po rozhovore pre noviny sa mi uľavilo. Odkryl som iba tú časť seba, ktorú som chcel, aby som ukázal ľuďom, že sú medzi nami aj takí, ktorí sa dokázali vyhrabať z ťažkej minulosti. V rozhovore nebol priestor hlbšie nahliadnúť do mojej hlavy, ten prišiel až teraz s knihou.

Pri rozhovoroch sme strávili s Michalom desiatky hodín. Jeden deň sme vycestovali aj do Turca, kde sme si pozreli kulisy môjho príbehu a naobedovali sa s mojou mamou. Michal za mnou prišiel na týždeň so svojou manželkou a so synom aj na Madeiru, kam som sa medzitým presťahoval.

Často si kladiem otázku, či bolo nevyhnutné, aby som sa o svoj príbeh podelil s celou krajinou. Nie, nevyhnutné

to nebolo. Viem, že aj mnohí iní v minulosti robili chyby a dokážu žiť bez toho, aby o tom rozprávali. Alebo tak aspoň navonok vyzerajú, neviem. Môj príbeh však ukazuje, aké dôležité je pýtať sa na pocity aj tých ľudí, ktorí pôsobia, že v ich vnútri sa nič zásadné nedeje.

Samozrejme, táto kniha by nevznikla, keby som nebol extrovert. Môžem vás však ubezpečiť, že mám rád iný typ pozornosti. Zbožňujem, keď sa ľudia zabávajú na mojich vtipoch, dokážem ich rozosmiať. Ako sa môžem tešiť z toho, že rozprávam, ako som hajloval a chodil sa biť na lúky?

Ponúkam vám svoj príbeh o tom, ako som sa na niekoľko rokov dostal na šikmú plochu, hoci ma na to nič nepredurčovalo. Rodičia ma vychovali ako slušného chalanu. Práve to je na mojom príbehu zarážajúce – stať sa môže aj niekomu, kto dostal v detstve toľko lásky ako ja.

Matej „Rarach“ Jurášek

Výhybky

Aj keď na Volgogradskej 21 bývajú na šiestom poschodí, aby sa naň dostali, vo výtahu stláčajú sedmičku. Keď sa staval tento typický 12-poschodový socialistický panelák, niekto si asi vybral ľahšiu možnosť a sfušoval to. Alebo to sfušovali ešte v továrni.

Práve tento výťah je prvou spomienkou vtedy čoskoro štvorročného Maťka.

V druhej polovici 90. rokov spolu so svojimi rodičmi býva na sídlisku Priekopa v Martine. Keďže je zima, Maťka doma navlečú do huňatého overalu, ktorý zdedil po staršej sesternici Lucii z Bratislavy. Na hlave má pletenú čiapku s brmbolcom. Na rukách rukavice, ktoré sú cez rukávy spojené šnúrkou, aby žiadnu z nich nestratil.

S otcom zídu výtahom dole. Zamrznutý sneh im vrzga pod nohami a ruka v ruke idú cez vnútroblok, okolo

večierky a detského ihriska. Smerujú k úzkemu prie-
chodu medzi dvoma susednými panelákmi. Keď vyjdú
zo závetria, ofúkne ich severný vietor, ktorý zalieza pod
kožu. Pred vetrom ich už nič nechráni, je tu pole, za
ktorým na nich čakajú kolajnice. Vela kolajnic. A vela
výhybok, ktoré určujú smer jazdy vlakov.

A práve tam mieria, Matko s otcom. Po pár minútach
sa už dostávajú k miestu, cez ktoré musia prejsť všet-
ky vlaky na trati Bratislava – Košice a späť. Na hlavnú
slovenskú trať, ktorá sa na svojej západnej strane vinie
popri rieke Váh, sa tam z juhu pripájajú pomalšie vla-
ky. Tie štartujú ešte za hrebeňom Veľkej Fatry, pri inej
veľkej slovenskej rieke – Hrone –, trať sa začína v Hron-
skej Dúbrave.

Na Slovensku je len málo miest, na ktorých zazriete
vlak tak často. Keď prichádzajú k trati, obdivujú odsta-
vený vozeň. Otec hovorí synovi, že neďaleko je učilište,
na ktorom sa chlapci učia opravovať vlaky. On sám –
vyučení zámočník – sa tým bude takisto neskôr živiť.

Trvá len pár minút, kým v diaľke zazrú prvý vlak.
Majú šťastie, je to dlhá súprava, rýchlik, ktorý uháňa
z Košíc do Bratislavy. O pár minút z juhu prichádza
osobák z Hornej Štubne, odkiaľ pochádza Matkov otec.

Kývajú a napriek chladu a vetru si to užívajú. Nej-
de len o to, že milujú vlaky. Ani jeden z nich to zatiaľ
nedokáže vysloviť, ale v tom momente ide aj o to, že
sú spolu a že si rozumejú. Vzťah otca so štvorročným
synom je ešte jednoduchý. Na to, aby bol otec pre škôl-
kara majstrom sveta, stačí, aby ho zobral pozrieť sa na
vlaky.

Je rok 2010, z Maťka je holohlavý Matej, zmätený ako mnoho iných tínedžerov hľadajúcich svoje miesto vo svete. S rodičmi už žije o pár vlakových zastávok ďalej, otec medzitým viac-menej svojpomocne postavil dom v Diviakoch, čo je časť Turčianskych Teplíc. Rodina sa tam nastahovala už aj s Matúšom, Matejovým o päť rokov mladším bratom.

Matej má prvú frajerku, no tá žije v Turčianskych Kľačanoch. Aby sa k nej dostal, z vlaku musí vystúpiť vo Vrútkach a nastúpiť na autobus číslo 27.

Keď majú chuť sa prejsť alebo keď len jednoducho potrebujú s frajerkou miesto, kde ich nikto nebude vidieť, vystúpia spolu vo Vrútkach a do Turčianskych Kľačian idú pešo. Je to dlhá prechádzka, no súkromie je súkromie.

Vždy musia ísť aj cez miesto, ku ktorému sa Matejovi viaže tá spomienka.

Lenže teraz už so zbožňovaným otcom nekýva na vlaky, ale s frajerkou robí takmer dospelé veci. A aj vzťah s otcom už je oveľa komplikovanejší.

Keď frajerke hovorí, aký nový nôž si kúpil a aký nový pokrik vymyslel, vždy mu kdesi v hlave visí spomienka na otca.

Ako pri ňom kľučí pri železničnej trati a kývajú na vlaky. A akú istotu pri ňom cítil.

O zastávku ďalej sú už Vrútky, práve odtiaľ v najbližších rokoch často vyráža na výjazdy, z Mateja je už vtedy Rarach. Najskôr je chtivý nováčik, potom radový člen a napokon šéf obávanej chuligánskej skupiny.

Z Vrútok idú – vlakom alebo autami – na obyčajné lúky či staré betónové štadióny s cieľom pobiť sa alebo aspoň spraviť niečo hlúpe. Dementné, ako vravia.

Teraz má Matej tridsať rokov a na hlave oveľa viac vlasov. Už nie je nevinný štvorročný chlapec. Nie je ani zmätený tínedžer a ani dvadsiatnik s vyholenou hlavou a príliš jednoznačnými názormi.

Opäť stojí pri železničnej trati neďaleko stanice Prieckopa. Prišiel sem len na krátku návštevu z Madeiry, kam odišiel žiť, lebo už má po krk nenávisť v slovenskej spoločnosti. Nenávisť, na ktorej budovaní sa aj sám podieľal.

Nechce, aby v nej museli vyrastať jeho malý Mišo a malá Ana. Syn a dcéra, s ktorými sa raz príde pozrieť na toto miesto a spolu budú kývať vlakom.

Bezmocnosť

Už v škôlke som chcel byť šéfom pieskoviska. Chcel som byť tým deckom, ktoré rozhodne, aký hrad sa bude stavať a kedy je čas ísť hrať futbal. Ale nešlo to, vtedy ešte nie.

Ako všetky deti, aj ja som sa s rovesníkmi dostával do konfliktov. Až sa jedna natáhovačka o plastový bager skončila fackou. Udrel som svojho spolužiaka.

Na druhý deň ráno som prišiel do škôlky, prezliekol a prezul som sa už sám, moja mama medzitým odišla do roboty. Vzápätí prišiel chlapec, s ktorým som mal deň predtým roztržku. Jeho nahnevaná a po spravodlivosti túžiaca mama bola s ním.

Videl som, že ma hľadajú, chlapec ukázal prstom na mňa. Doteraz si pamätám, ako pani zovrela pery do úzkej čiarky a na spánku jej pulzovala žila.

„Ukáž mi, ako ťa zbil. Sprav mu to, čo on spravil tebe,“ prikázala synovi.

Chlapec zamrzol, nepohol sa. Som si istý, že voči mne cítil krivdu, ale nechcel ma udrieť späť. Možno len chcel počuť ospravedlnenie. Možno len chcel prísľub, že v ten deň sa s bagrom môže hrať on.

Stáli tam spolu, matka hľadela na syna a chcela ho naučiť brániť sa, syn hľadel na matku a do očí sa mu tlačili slzy. Nechcel, ale spravil to. Vypálil mi škôlkarskú facku. Úder som nemohol vrátiť, veď jeho mama by iste zasiahla.

Tak som si sadol a plakal.

Nerozumel som tomu, čo sa stalo. Rýchlo som si utrel slzy, aby sa ma učiteľky nevypytovali, čo sa stalo. „Chlapci predsa neplačú,“ počúval som často. Nechcel som byť iný, tak som pocit hanby, hnevu a bezmocnosti potlačil.

Nikomu som o tom nepovedal, ani rodičom. Jedna dospelá na tento prípad stačila.

Stal som sa dieťaťom, ktoré sa nebije. Nie však preto, že by som nechcel, ale preto, že som sa bál. Predsa jediný raz, keď som to skúsil, to dopadlo ponížením. Nevie, či by to bolo iné, keby sme si to so spolužiakom vyriešili sami. Viem len to, že keď som chcel pred sebou samým či pred inými ukázať odvahu, vždy som si spomenul na to, ako ma spolužiak v škôlke nafackoval. To som už nebol ochotný riskovať, aj keď to malo pre mňa dôsledky. Nemohol som sa stať tým, kým som vždy chcel byť – vedúcim bandy, ktorého by chalani a baby rešpektovali.

Zo strachu som sa nebránil ani vtedy, keď to bolo potrebné. Cítil som sa bezmocne. Keď sa mi udiala krivda,